

FOMENT

Portaveu oficial en las comarques tarragonines, del partit d'Unió Federal Nacionalista Republicana

ANY VIII.

REUS, diumenge 10 de Març de 1913

Núm. 65

GRAN HOTEL DE LONDRES

ESTABLIMENT DE PRIMER ORDRE

LUXUOSAS HABITACIONS

QUARTO DE BANY I BUTXA

AGUSTI CASANOVAS

Colxes a tots els trens — Plaça de Prim — REUS — Telefon núm. 29

SALO DE LECTURA, PIANO I VISITES

SERVEI DE GRAN LLUIMENT

PER A BANQUETS

MUNDIAL PALACE

COBERTS DESDE 3'50.—RESTAURANT INSTALAT FRENTE AL MONUMENT DE COLON.—TELEFON 76.—BARCELONA

Tots els dies de 12 a 3 concerts.—Els divendres plat del dia sopa BOUILLEBAISSE. Dissapte menú corrent i vegetarià.—Gran menjador per a 500 comensals.—Esplén. dida il·luminació.—Servei esmerat.—Cuina selecta.—Perruqueria i banys.

Aquell testament

Estem de enhorabona. Espanya exten els seus dominis i la bandera "rojo y gualda" flameja victoriosa en els murs de Tetuán. Els nostres jaijos voluntaris d'Àfrica, que's recorden de l'any 60, estan que no caben en la pell i si no fos que'ls anys els ho impideix s'enfilarien cada un a dalt del seu respectiu monument (me refereixo al càrrec de guardes de monuments que desempenyen a Barcelona) per a exterioritzar llur entusiasme.

En canvi, el poble s'ho ha pres amb molta indiferència com si la cosa no tingués cap importància. Es una llàstima que no hi hagin hagut uns quants moros complacents, disposats a corre la pólvora pera donar lloc a un simulacre de combat, a fi de poder entrar a la plaça a sò de tabals després d'haver conquerit una victòria més sobre el "infel". Pero no ha estat aixís, no hi han hagut trets, ni atacs a la baioneta, ni heroos, ni res; i el poble no pot entusiasmar-se davant d'una victòria conseguida a tant poca costa.

Més, a falta de poble, hi ha la premsa dinàstica, la que si bé no ha donat tanta importància a l'assumpte com a l'última "corrida", ha parlat de la "toma" de Tetuán amb l'extensió deguda i amb l'entusiasme corresponent a tant interessant fet d'armes, encara que aquestes no hagin tingut de sortir de la yaina. Els rotatius madrilenys creuen que no es oportú ara recordar que's tracta no més que d'una acció de policia, que'ls nostres soldats fan solsament el paper de guardes de seguretat, encarregats de vetllar per les vides i hisendes dels europeus residents en aquella part del Marroc, obeint al manament de les potencies; ells prefereixen en aquests moments oblidar-ho i fer-se el càrrec de que Espanya obra pel seu compte amb completa independència. A que fer esment de coses tristes? Ells saben molt bé, com sab tothom qui està un xic

enterat d'aquest problema del Marroc, que una simple indicació d'alguna de les potencies signataries de l'Acta d'Algecires, fora prou per a que les tropes que han entrat a Tetuán ne tornessin a sortir, com va ser suficient una simple indicació d'Anglaterra per a que l'exèrcit victoriós que comandat per l'O'Donnell i en Prim anava camí de Tànger, se detingués sobtadament per a concertar la pau a canvi d'uns quants xavos moruns i Espanya tornés a quedar tancada en les places de la costa sense haver obtingut cap ventajeta que la compensés dels milions i vides inútilment gastades en aquella borratxera de patriotisme guerrer.

Però lo que són les coses, els mateixos que abans ens impedien posar els peus al Marroc, ara ens obliguen a anar-hi, els mateixos que varen posar els més formal "veto" a la ocupació definitiva de Tetuán l'any 61, ara ens encarreguen especialment que anem a ocupar-lo, a exercir allí la nostra sobirania, al costat de la purament nominal del Soldà.

Com canvien els temps! El testament d'Isabel la Católica ha tingut de complir-se per imposició formal de les potencies estrangeres interessades en la pacificació del Mugreb, puig desde la guerra d'Àfrica ensà, ni'ls nostres militars ni'ls nostres polítics, han prestat la més petita atenció al problema marroquí que s'anava presentant cada dia més amenaçador. El veïnat del Marroc no ens ha servit més que per a guanyar alguna batalla de tant en tant, per a augmentar la nostra llista d'heroos i carregar les nostres finances. Aquell famós "J'y suis, j'y reste", den Mac-Mahon, sembla no tenir traducció al castellà. Nosaltres anem a molts llocs però no triguem en entornans-en. Generalment, amb les mans a la butxaca.

JEPUS.

L'acció societaria a Catalunya

Hem aquí un article del doctor Martí Julià que creiem d'una tal actualitat, malgrat els sis anys que ha signat publicat, que reproduïm íntegrament en aquesta plana.

L'article sembla escrit mirant a les noves corrents obreristes que sembla prendre el catalanisme i ratifica les doctrines sustentades en aquest sentit pel doctor Martí:

"Lo que manca"

A l'intensa i complexa agitació social que hi ha en el nostre poble, hi manca una manifestació de vida importantíssima. És admirable l'intensitat present del reixer de la nostra Catalunya. Mognades quasi totes les activitats de l'individu i quasi totes les funcions de la col·lectivitat per la febre que empeny vers la vida nova, vers la deslliurança de l'esser, el temps correja sempre per a inquirir hi tant atafegada acció i l'home sembla un organisme d'acer al temps, al suportar sense fatiga aqueix no parar de propagar i lluitar per l'ideal.

Amb més o menys organització, més o menys concretament, l'acció se manifesta arreu a quasi totes les modalitats del nostre ésser nacional, passant que malgrat ésser sentiments generosos de humanisme i de justícia els que batguen en el sí de la vida nova catalana, en aquest complex d'accions i lluites hi manca l'acció i la lluita societaries. Per qué? Cal dir, que tot, que'l societarisme, el ver societarisme, és fins ara desconegut a la nostra Catalunya, car no poden ésser qualificades de societaries accions incompletes, minses i quasi inconscientes que s'han realitzat en distintes epoques, ni tampoc mereixen ésser anomenades societaries accions bu llangueres o ridículament revolucionaries, que cap transformació social han determinat, ni podien determinar, i que sense ésser gaire mal pensat, poden ésser atribuïdes a professionalitat de l'obrerisme al servei de la burgesia o de l'Estat per a afavorir, perjudicant a l'obrer, solucions plutocràtiques a males arts polítiques. Altrament s'ha de dir que'l societarisme a la nostra terra no ha sigut fructuós i no ha arribat mai a ésser un factor que influïxi en la vida social, per moltes causes, però sobre tot, per tres motius principals. I son aquests: confusió de migrades aspiracions societaries amb les aspiracions polítiques dels partits polítics de l'Estat espanyol, adherint incondicionalment l'acció obrera a l'acció dels que s'afanyen

per assolir l'oligarquia de l'Estat; desnaturalització de les associacions obreres; desconeixement de les realitats del problema social i donar a l'acció societaria una qualitat inferioríssima d'inecultura i d'ordinària que la fa impotent i la mostra regressiva i no d'avenc i de deslliurança.

El societarisme no's pot ni deus man-se a cap acció política, car els polítics que'l tindran sempre sota peu, no tenen altra aspiració que assolir el poder, en el poder realitzen sempre tasca d'oligarques, i per a ells els obrers no son altra cosa que instrument per a obtenir el que'ls proposen. Així com els polítics reaccionaris afalguen els creients per a poder usdef: alitar la governació de l'Estat; i després per a res'en recorden de les promeses fetes als fanàtics de les religions, els polítics radicals cerquen l'apoi dels obrers per al mateix fi utilitari, preecindint en absolut de compromisos si arriben a dirigir l'Estat. Els obrers han de formar el llur partit societari, per a que s'imposi an els polítics, tractant-los de potencia a potencia i fins imposant se; aixó no es possible si els obrers no son una força social diferenciada i no passen de trist remas d'un partit polític. Cal afegir, que tant com ha d'aparar-se l'obrerisme, el societarisme de les accions polítiques, amb les que sols hi ha de tenir relacions de conveniencia i d'utilitat, ha de samar-se, sense perdre poc ni molt la propia personalitat, amb els moviments socials i nacionals, car aquests tenen per objectiu perfeccionament i deslliurança i no assoliment de poder. Ademés aquests moviments son integrals an els pobles, i no pot mancar-hi cap dels elements que constitueixen la societat.

I ve bé ara parlar de la segona causa assenyada: la desnaturalització de les associacions obreres. Ho afirmo perquè es absolutament cert, i es científic i es progressiu: el moviment societari de Catalunya sols arribarà a ésser una realitat essent català per tots quatre costats. Els homes sols essent regressius poden consentir en negar-se an ells mateixos; els que renuncien a la llur personalitat natural son homes inferiors; els homes inferiors son impotents i la llur acció es torca. El català, es català perquè la naturalesa l'hi ha fet, el català que's vol riure de la naturalesa i violentant la seva manera de ser, vol transformar-se en altre tipus racional, ho paga car; no pot res ni fa mai res. O sí, que se'm digni tot lo que ha fet el moviment societari de Catalunya, amb reglaments castellans, amb organització a la castellana, amb directores castellans, amb parlaments ridículament a la castellana, amb la negació completa de

propi ésser. No ho veuren en lloc del món que'ls que va'guin emancipar-se comensin per esclavitzar-se, ajuntint-se a renegar de la propia personalitat per adoptar-ne una altra. Llibertat, llibertat... la primera prova de llibertat s'ha de donar l'individu no privant-se de la seva naturalesa ni consentir que l'en privin. Universalisme? És que a l'universalisme s'hi va renunciant cada hui al seu ésser? És que'ls universalistes francesos parlen anglés? És que'ls universalistes alemanys parlen italià? I quin home lliberal i progressiu pot reconeixer la definitivitat dels estats centralistes? La ciencia ho diu ben clar: els homes que's desvien i's desnaturalitzen, els homes que no son prou forts per a resistir a la desnaturalització, son degenerats. Els degenerats no realitzen cap acció profitosa. Nosaltres no ho som de degenerats, car la nostra desnaturalització es un fet polític accidental, que s'ha determinat per una transitoria feblesa social de Catalunya; ara, però, ja tornem a ésser forts, ara ja la coneixem la veritat, ara ja'n seriem de degenerats si persistíssim en no voler enrobustir el nostre ésser imposant lo a totes les manifestacions de la vida individual i col·lectiva. I vet aquí perquè cal que signi català i ben català el societarisme a la nostra terra; i vet aquí perquè s'ha de samar el renaixement integral del nostre poble.

Aquest renaixement es un fet de vida social i no un episodi polític, es una acció de deslliurança, es una efectivitat de la naturalesa, es una afirmació de dignitat, es la rebelió per l'esser. El societarisme ha d'ésser plelament conscient, car en la gran confusió que hi ha respecte del problema social en l'ententiment de la generalitat dels obrers, s'hi troba una altra raó per a explicar l'infraactivitat de les accions realitzades. S'ha barrejat barferament l'aspiració social comuna a tota societat amb les necessitats i transformacions per son problema que preferentissimament interessa an els obrers. Els professionals han entremencat a la gent fent veure que's cop i volta se pot assolir lo que necessita evolució social, progrés científic, lliberacions humanes, deslliurança nacional, ontura dels ententiments, refinament dels sentiments, es a dir, lo que necessita temps i temps per a que's transformi la totalitat de la societat arreu del món. I darrera d'aqueix cop i volta de delirant, sinó de mal intencionat i professional, el problema de moment, l'actual, s'ha deixat per no haver-se concretat i per careixer de força social per a imposar-ho. Perque es cert que'ls homes progressius han de ser generosos i han de treballar per l'ideal, per la felicitat de les generacions futu-

res, mes tot treballant per aqueixa nobilissima aspiració, hi ha el deber de apagar el dolor actual, d'imposar la justícia social...

barrejar la religió amb la política, però que no pot incomplir obligacions del govern. Després de desvanecer els seus errors...

Informació Local

Rectificació del Cens electoral

Pròxima la fetxa en que deu verificar-se la rectificació del Cens electoral, el Foment Republicà Nacionalista ha establert en el seu domicili social una oficina encarregada de cursar les incursions i rectificacions que se sollicitin...

Ja'l som allargat prou aquest article, però jo'l trobo curtíssim per tot lo que m' resta exposar...

Hores d'oficina: de 2 a 4 tarda i de 9 a 12 nit.

Desde Londres, nostre estimadíssim amic, don Eduard Toda, ens felicita corralment per carta al volgut company...

En les sessions d'avui a la Sala-Reus s'hi projectarà un variadíssim programa de les tant celebrades pel·lícules Pathé.

Donya Rosa Segarra.—Llevadora amb Reial títol. Ofereix els seus serveis.

El cateisme en les escoles

Aquelles dames honorables

La esposa de nostre bon amic Antoni Antolí ha deslirat amb tota felicitat una hermosa i robusta nena...

Baix la direcció del membre de l'Institut d'Estudis Catalans, don Pompeu Fabra, s'ha organitzat una oficina per a la publicació d'un diccionari ortogràfic de la llengua catalana...

IGUALMENT, prepara la Secció Filològica, la publicació d'un diccionari hebraic-llatí-català...

Aquesta nit se representarà en el teatre de la recreativa societat La Palma la celebrada obra en dos actes...

Acabará la vetllada amb l'acostumat ball de reunió.

Se necessiten noies i un aprenent.

BORRAS-DENTISTA Mercadal 13. REUS

En la reunió general reglamentaria celebrada divendres a la nit per la Associació de Professors Músics d'aquesta ciutat...

Al Teatre Fortuny hi treballaran avui la sensacional 'Troupe Freres', composta de sis persones, i els alambristes-acrobates 'Sting-Balls'.

Lo programa de pel·lícules serà de gran novetat. Per l'importància del treball de les atraccions solsament se donaran dues sessions a la tarda i una a la nit...

A l'hora de tancar aquesta edició, s'està celebrant en el Foment Republicà Nacionalista, l'apat de la victoria, organitzat per a festejar el triomf obtingut en les darreres eleccions...

La Secció Excursionista del Centre de Lectura efectuarà avui la seva anunciada excursió al rio Brogent...

El nombre d'excursionistes inscrits es molt important.

L'arcalde ha rebut una carta del fill d'aquesta provincia don Antoni F. Rusiñol...

Avui tindran lloc en el Kursaal de Reus les acostumades sessions de cine i varietats...

En el programa de cine hi figuraràn interessants i artistiques pel·lícules.

VERMOUTH demanau en totes parts sech y dols MAYNER Y PLA.

Per l'arquitecte municipal ha sigut denunciada com a ruïna la casa núm. 57 del carrer de Cervantes.

De l'editor don Gastau Gil de Barcelona hem rebut tres tomes de les 'Obres completes de Joan Maragall'...

'Agraïm sincerament l'enviyo.

Per a les 5 senadores vitales que hi ha vacants, el govern té 31 aspirants...

En una tenda de pesca salada, tallant la duonya de la mateixa un tros de bacallà, ha tingut la desgracia de tallar-se casi arrán, dos dits de la ma esquerra...

La societat obrera La Unió Ferroviaria, Secció Catalana, ha acordat concedir la paga de dos mesos als ferroviaris que siguin expulsats de la Companyia.

L'Orfeo del Centre de Lectura segueix amb activitat l'assaig de varies composicions per a fer la seva presentació al públic...

Fabrica de Gorres. - Isidre Pons participa a la seva nombrosa clientela haver traslladat el seu despatx del carrer de Boade núm. 9 al carrer de Monterols 18 i Galí núms. 7 i 9.

Passades les properes festes de Pasqua se procedirà pels recadadors del municipi al cobro a domicili del repartiment corresponent a l'actual trimestre.

Eduard Recasens Corredor de Comers colegiat. - Intervenció de tota classe d'operacions als Banchs de la localitat.

SECCIO OFICIAL

Arcaidia Constitucional de Reus

- 9. Ernest Badia Mestres.
11. Joaquim Alcaraz Pallera.
13. Tomás Salvadó Alsin.
17. Josep Bibé Esteve.
20. Pau Boyé Domínguez.
22. Miquel Jornet Grau.
27. Jaume Savall Barberá.
30. Josep Cabré Roig.
31. Pere Dols Barrabeg.
42. Francisco Gil Pujol.
43. Francisco Alen Gispert.
44. Domingo Isern Asens.
45. Antoni Papió Cartañá.
48. Francisco Baró Voltas.
59. Joan Agrás Cortella.
63. Antoni Sans Español.
68. Pere Martorell Abelló.
73. Francisco Borrás Salvat.
79. Cándid Franquet Barrull.
80. Josep Balsells Cabré.
89. Modest Gené Fort.
92. Josep Freixas Ferré.
94. Josep Fortuny Nolla.
102. Manuel Juanpere Ferré.
107. Pere Garrera Argilaga.
108. Artemi Tortajada Martí.
116. Ricard Andreu Aymamí.
117. Agustí Catalá Hguemí.
118. Joan Benadi Fortuny.

- 153. Joan Sugrañes Montseny.
158. Llorenç Borrás Cogol.
161. Francisco Martínez Martínez.
175. Sebastián Colom Marçà.
177. Delmi Martí Salesas.
179. Ramón Cortés Mallafré.
181. Higinio Vallverdú Marçà.
183. Agapito Echevarría Nogué.
187. Lope Conesa Todo.
211. Josep Cirrana Domingo.

Ferrocarril Económico de Reus a Salou (Companya Reusense de Tranvies)

En compliment de lo disposat en l'article 40 dels Estatuts d'aquesta Companyia, el Consell d'Administració de la mateixa, convoca als senyors accionistes a Junta general ordinaria que tindrà lloc en el local de la Cambra de Comerç d'aquesta ciutat...

Segons lo previngut en l'article 45 dels referits Estatuts, els senyors accionistes que desitgin assistir a la Junta, deurán exhibir les seves accions en el domicili social de la Companyia...

Reus 5 de març de 1913. - P. A. del C. d'A. - L'Administrador, Miquel Perpiñá.

REGISTRE CIVIL

INSORIPCIONS DEL DIA 15 MARÇ 1913
NAXEMENTS
Enrie Cavallé Roig. Magdalena Mestres Figueras. Ernest Fontas Mir.

DEFUNCIONS

Antón Arnau Altés, 3 anys i mig, Carme alt 23. - Pere Borrás Ordaña, 38 anys, Hospital Civil. - Pere Oubella Estalella, 2 mesos i mig, Sant Pere alt.

MATRIMONIS

Antón Capdevila Ballesté amb Gertrudis Savé Rovira. - Francisco Vilanova Amat amb Elvira Poblet Elavatí.

ESPECTACLES

TEATRO FORTUNY
Selectes sessions de cine i varietats per a avui, present-hi part la sensacional troupa 'Freires' i els aplaudits alambristes acrobates 'Sting-Balls'.

SALA REUS
Escollides sessions de cinematografía tots els dijous, dissabtes i dies festius.

KURSAAL DE REUS
Grans sessions de cine per a avui, present hi part 'La Invencible' (Rondalla Aragonesa).

Moviment del Port de Tarragona

Annunc de sortides de vaixells

- 16. - Luis Vives, per a Africa i Canarias, consignatari Masolas.
17. - 'Setubal' per a Noruega, consignatari Boda.
17. - 'Ulla' per a Londres; consignatari Mac-Andrews.
17. - Alvarado, per a Hamburg; consignatari Mac-Andrews.
19. - Andaluçia, per a Marsella, consignatari Mac-Andrews.
22. - Adonis, per a Holanda, consignatari Ferrer.
10 abril. - 'Fremona' per a Canada, consignatari Mac-Andrews.

ENOFOSFORINA

Reconstituent lo més efícaç y ràpid pera les convalescencies y agotament. Retorna l'apetit, lo benestar y l'alegria.

Es tónic cerebral perque remineralisa la **MATERIA GRIS** donantli vitalitat y energia.

Se ven a tot arreu y a casa de l'autor

Farmacia Serra

Arraval de Santa Agna, núm. 80; y Farmacia Nova de N. Batalla - Portal Jesús

REUS

IBARRA y C. a Stat. en Cmta. SEVILLA

LINIA REGULAR DE GRANS VAPORS

Tots los dijous sortida fixa del port de Tarragona pera Valencia, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Cádiz (admetent càrrega pera Ayamonte y Isla Cristina, Huelva, Sevilla, Vigo, Villagarcía-Carril Corunya, Ferrol, Avilés, Santander, Bilbao, Pasajes y San Sebastián. — Servey ràpid eventual pera Galicia y Nort d'Espanya ab escales a Valencia, Alacant, Málaga, Sevilla, Vigo, Corunya, Santander y Bilbao, empleant solsament 14 dies en lo viatge. — S'expedeix conaixement directe pera Larca y Sant Esteva Pravia ab transport al vapor "Luarca" núm. 3, y pera Dunerque als vapors de la Companyia Francesa "Dennis y d'Anzin".

Viatges extraordinaris a Palma de Mallorca

Unich servey fixe y setmanal pera Cette y Marsella tots los divendres

PROXIMES SORTIDES

Pera la Costa d'Espanya

Pera Cette y Marsella

Mars	13	Vapor Cabo San Antonio
"	20	" Toriñana
"	27	" Corona
Abril	3	" Peñas
"	10	" S. Sebastián

Mars	14	Vapor Cabo Corona
"	21	" Peñas
"	28	" San Sebastián
Abril	4	" Quejo
"	11	" Higer

Pera més informes, al consignatari a Tarragona: En MARIAN PEREZ

Raül, núm. 32. - Telefon núm. 45

EL BRUCH

Domicili social: Concepció, 14.

REUS. L'unió fa la força

Fi de l'Associació. — L'Associació EL BRUCH, permet crear i constituir un fet per als fills, una herencia per a la familia i en particular un capital, per als matrimonis que pensin en el dia de demà en que la soletat d'un dels dos pot causar la miseria.

Els sollicitants deuen tindre en compte que sols abonant en els quatre primers mesos del seu ingrés una módica quantitat, per a gastos d'administració, podrán assegurar un capital de 1.000 a 50.000 pessetes a base del verdader mutualisme.

TOTS PER A UN. UN PER A TOTS

Pólives pagades fins a la fetxa 11, cobrant els seus hereders pessetes 3.922'50. — Quotes assegurades 1.293, formant un Capital inscrit de 1.293.000 pessetes.

(Anunci aprovat per la Comissaria General de Segurs)

La correspondencia al Director General don A. Nieto Balboa

Lean vsd eso atentamente

Las Turbaciones de la Circulacion

El Artrismo

Seria un error muy grave creer que hubiese de emplearse el DEPURATIVO RICHELET, cuando aparecen las manifestaciones externas (enfermedad de la piel) debidas a una invasion de bacterias en la sangre.

El DEPURATIVO RICHELET posee una acción mucho más extendida. En efecto, de maravillosos resultados es todas las afecciones del aparato circulatorio, que sean esas afecciones debidas a las arterias que están menos flexibles a la sangre que se halla ya espesa. Su acción se hace sentir, particularmente en las personas que que tienen más de 45 a 50 años, cuando el corazón se hace más vigoroso, las arterias menos elasticas produciendo en este tiempo perturbaciones de la circulacion, congestiones, entorpecimientos, comezones, sofocaciones, hinchazón de los miembros, migrañas y síncope, pesados de cabeza, reumatismos, dolores de las articulaciones, jaquecas persistentes, gota, etc.

En una palabra, todas las manifestaciones de origen arterio-vascular. En la infancia a las mujeres llegadas a la edad critica, se ven las turbaciones muchas veces gravissimas de este periodo.

No se tardará en recomendar demasiado a todas las personas que han padecido ya perturbaciones de la circulacion, el uso mas eficaz de este DEPURATIVO RICHELET.

Un folleto, en lengua española, tratando de las enfermedades de la piel, ha de ser remitido gratuitamente, por los depositarios, a todas las personas que lo pidan.

Para obtener tambien gratuitamente ese folleto, basta dirigirse al señor

L. RICHELET, 12, rue Cambetta, en Sedan (Francia)

DEPOSITO GENERAL Y VENTA:
 Droguería de D. Francisco Loyarte, calle de San Francisco de Loyola, 9, San Sebastián.
VENTA EN REUS:
 Farmacia de A. Pinyed Lloberas. — Llovera, 47.
 Farmacia de A. Serra. — Arrabal Santa Ana, 80.

Associació Mutua de Segurs sobre la Vida, legalment constituída amb arreglo a la llei de 14 de maig de 1908, per lo tant intervinguda i fiscalitzada per l'Estat.